

AIRIES'TA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ/ABRIL 1996 - N.º. 20

RIBES Camping. Especialistes en Camping, Caravaning, Nàutica i Temps Lliure.

 Credi-Camping

 Parking de Caravanes

 **Servei de Manteniment
Camping-Caravaning**

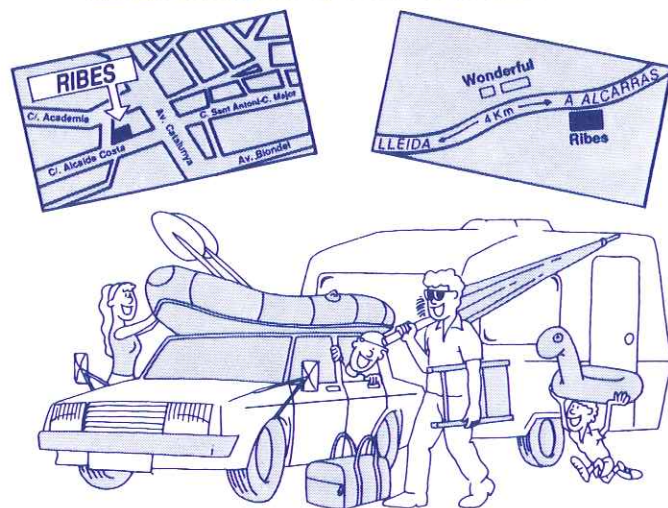
 **Exposició Permanent
de Caravanes Tot l'Any**

 Servei Tècnic Ofidial

 **Servei d'Atendó
i Assessorament al Client**

2 centres especialitzats

**C/. Alcalde Costa, 6. LLEIDA.
Ctra. Saragossa, Km. 456. LLEIDA.**

ARESTA

Març - Abril 1996 - núm. 20
Revista bimensual

EQUIP DE REDACCIÓ:

Lluís Huguet i Recasens Jordi Martínez i Barriuso
Mercè Ciutat i Valero Jorge Gonzalo i Iglesia
Mercè Gàzquez i Pons Josep Guàrdia i Rufie
Joan R. Segura i Radigales Juanjo Garra i Lorenzo
Teresa Serentill i Brescó

CORRECCIÓ:

Antònia Forrellad i Bracons

DISSENY GRÀFIC:

Josep Herrándiz i Ruso

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Centre Excursionista de Lleida
Paeria, 13, 1r - Tel. 973/24 23 29 - Lleida

EDITA:

Centre Excursionista de Lleida, Paeria, 13, 1r

DIPÒSIT LEGAL:

L-39-1958

IMPRIMEIX:

Impremta Mariana, Templers, 11 - Lleida

PORTADA:

Oscar Ribes baixant del cim del Quillaraju (6025 m) per la ruta de descens/Andes Peruans, juliol de 1989.

Foto: Manel Solís i Viladegut

Tirada d'aquest número: 1.200 exemplars.

Publicació sense cap finalitat lucrativa.

El CELL no està necessàriament d'acord amb els continguts que s'expressen als articles, els quals reflecteixen exclusivament l'opinió dels seus autors.

La reproducció total o parcial dels continguts d'aquesta revista serà acceptada molt gustosament, sempre que es faci esment del seu autor i origen.

Subscripció 6 números: 2.200 PTA.

Preu per número: 400 PTA.

Col.labora: Ajuntament de Lleida i IEI.

Impress en paper fabricat amb cel.lulosa blan-
quejada 100% sense clor.

T C F

MONOGRÀFIC _____ 2

Les activitats i les expedicions per les muntanyes del món.

Vocal de biblioteca i Vocal de Revista

APUNTS I COMUNICACIONS _____ 5

RECERCA SOCIOLÒGICA _____ 6

Dona, esport i muntanya

Lluís Carbó i Isabel Feliu

ACTIVITATS REALITZADES _____ 8

La travessa dels pirineus a cavall

Ana Sesé / Jorge Valle

FET I DIT _____ 10

La nova generació

Maria O'Neill

SAS _____ 12

La SAS informa

FITXES D'ALPINISME _____ 13

La pica Cerbí (2742 m)

Jordi Marmolejo

ACTIVITATS REALITZADES _____ 14

L'Antàrtida (i II)

Josep Anton Muñoz

PROGRAMES _____ 16

40è Aniversari GELL

VIRGILI PARDO

GESTOR ADMINISTRATIU - GRADUAT SOCIAL

ASSESSORIA FISCAL

Av. Francesc Macià, 31, 2n. - 2a.

Telèfon 973/23 62 07

Fax 973/24 20 17

25007 LLEIDA

moda infantil

Tel. 236711

Magdalena 37 25007 LLEIDA

Editorial

1996. Un nou any pel Centre Excursionista de Lleida i un any que ha de marcar història; tant pels antecedents com pel futur. Pels antecedents perquè amb aquest any la nostra entitat en compleix 90; és una xifra més que respectable i que dona solidesa al nostre Centre en el context de la societat lleidatana; aquest any també, en complim 40 d'allò que podríem anomenar «segona etapa» (en ser la «primera» relativament truncada pels esdeveniments de la guerra/postguerra civil espanyola) i que també mostra la capacitat que ha tingut la nostra entitat de superar etapes difícils; també és l'aniversari de la creació del Grup Espeleològic... En aquests 90 anys, la història de la nostra entitat ha anat paral·lela a la de la ciutat, a la de la societat i al desenvolupament tècnic en els esports d'aire/aigua lliure. Aquestes fites emmarcaran, al llarg d'aquest any, un seguit d'actes i publicacions amb els quals caldrà col.laborar. El futur, almenys el més immediat, està marcat per la inauguració del nou estatge social, al carrer Comerç, que comportarà, a més d'un patrimoni per als nous temps, una millora de les condicions i de les instal.lacions pròpies; la inauguració s'ha hagut d'ajornar per retards i problemes que tots voldríem veure resolts però que cal solucionar; les aportacions no han seguit el ritme que amb una certa

il.lusió ens havíem esperat i, a cops, el voluntariat responsable caldria que fos més actiu; amb tot, s'ha anat avançant i esperem que ben aviat puguem gaudir del nou local social i dels seus serveis. El futur, més genèric, del Centre Excursionista de Lleida i d'entitats com la nostra està i ha estat sempre fonamentat en la il.lusió de fer coses, de fer-les plegats i amb uns objectius plurals; és ben evident que només deixa d'equivocar-se qui no fa, però així tampoc no l'encerta... Cal recordar que el Centre som tots i que el Centre serà allò que vulguem i fem que sigui. Hi ha dos perills: els crítics negatius que poden actuar com a franc-tiradors destructius, entorpint o aturant la progressió de la nostra entitat i la pèrdua del compromís o del voluntariat responsable que pot arribar a «cremar» els que d'una manera altruista, encara aporten la seva feina i el seu temps (que sovint no tenen) i això pot derivar cap a una pseudoprofessionalització i transformar el concepte de Centre cap al d'«agència» administrativa, d'organització, etc., i això ja no seria el Centre Excursionista de Lleida.

Agustí Ardiaca (President)

Recuperem la nostra història: les activitats i les expedicions (1964-1992)

Un primer petit recull de les inquietuds muntanyenques
dels socis i sòcies del nostre Centre en les muntanyes del món

ARA que celebrem el 90 aniversari de l'entitat, i quan sembla que qualsevol racó del món (Patagònia, Alaska, Andes, Himàlaia,...) és al nostre abast, vàrem creure convenient repassar aquelles activitats i expedicions que suposaven les il·lusions de molts muntanyencs capdavanters, que sorgiren de dins del Centre i que comptaren amb el seu suport.

La font de documentació més disponible per refer aquest petit recull ha estat l'antiga *Circular*, que es va «metamorfosar», l'any 1993, en l'actual ARESTA. La informació ha estat extreta de la clàssica secció «Activitats realitzades», on quedaren reflectides la major part de sortides i activitats.

Un altre problema ha estat que en la biblioteca del Centre no hi ha exemplars de la *Circular* anteriors a 1968 (és trist que hàgim perdut part del nostre patrimoni i caldria aprofitar el 90 aniversari per esforçar-nos a recuperar aquest i altres materials).

És per això, que el recull pot resultar incomplet, però el plantejament com un primer intent de ressaltar allò que configura la història més propera. Tot i així, hem procurat ampliar i agrair a Manel Solís les dades que ens ha facilitat.

La primera sortida als Alps de què tenim referència és l'ascensió al Mont Blanc, per part del jovenet Xavier Sirera (17 anys) i la seva germana Sefita (22 anys), que hi van pujar amb un guia al juliol del 1964.

En la dècada dels anys 70 es van generalitzar sortides als Alps amb l'objectiu d'assolir els cims més significatius: Mont Blanc, Mont Rosa... Alguns, però, van començar a optar per pics menys freqüents llavors, com l'ascensió de la paret nord-est del Piz Badile per la via Cassin, a càrrec dels excepcionals Jordi Vidal i Joan Enric Farreny, l'estiu de 1975, tota una via d'alta dificultat en aquells moments.

L'agost de 1977 ja es parlava d'expedicions. Inicialment es considerava visitar el Mont Elbrouz, però problemes burocràtics van fer canviar d'objectiu. Mentrestant, en muntanyes més properes (Picos d'Europa, Pirineus...), els socis més joves (Farreny, Vidal, Giné, Solís, Melgosa, Freixenet...) començaven a fer activitats de dificultat i obtenien experiència per a fites futures.

Una primera expedició es va portar a terme a la serralada de l'Hoggar, en ple desert saharià, a la tardor del 78. Els participants foren Jordi Vidal (com a cap), Isaac Melgosa, Gabriel Martín i Jordi Giné, que es traslladaren amb Land Rover pel bell medi sorrenc saharià. Es dedicaren a fer-hi escalades d'alta dificultat.

El 1979, J. Giné, I. Melgosa, J. Freixenet i M. Solís visitaren les Dolomites, paradís dels escaladors, on feren l'esperó de la punta Fiarnes (2279 m) de 600 m i de graduació MD, la Cima Grande di Lavaredo (2999 m) per la Dibona Stubler de 600 m i D sup. i la Tofana di Rozes (3225 m) on Giné i Melgosa feren la clàssica de la

cara sud de 800 m i Dsup i Freixenet i Solís pel «Pilastro» de 500 m i ED (VI i A2), ruta de gran prestigi (possiblement feren la segona repetició estatal).

L'activitat en els Alps continuà, però sempre aprofitant els mesos d'estiu. L'esquí de muntanya començava a tenir seguidors i la primavera de 1981 J. Freixenet, L. Simó, A. López, Eloi Ferrer, F. Pera i P. Grau (el qual conserva una pel·lícula en Super 8 que reflecteix l'ambient de l'època) s'aventuraren a fer l'Alta Ruta Zermatt-Saas Fee.

L'any 1981, en el 75 aniversari, altres zones, terres i muntanyes serien l'objectiu. Per una banda, M. Solís i P. X. Porta es desplaçaren a Noruega, on hi ha les parets més verticals d'Europa i una de les més altes del món: el Troll (l'Ogre). Allí dugueren a terme ascensions de gran nivell i dificultat: l'esperó est del Noradjfell (600 m i MD sup), segona ascensió mundial (primera estatal) al Brugdomen per la via polonesa (una via acotada de MD sup de 1300 m, on només trobaren un pitó i la prolongaren 600 m més i obriren una variant d'entrada) i la primera estatal a la paret de l'impressionant Trollwall per la via anglesa o Rimmond Route (1200 m i ED sup) fent dos bivacs.

Per l'altra banda, fou l'any de l'expedició Cordillera Blanca als Andes peruans i els membres foren: J. Freixenet, J. A. Muñoz, E. Ferrer i L. Simó. El Nevado Pisco fou durant molt de temps el cim més alt aconseguit per socis del Centre; però aquell cop la desgràcia els acompanyà en el descens

del pic i en Joan Freixenet perdé la vida en caure en una esquerda.

La primavera del 1982 hi hagué viatges a l'alt Atlas i als Alps, on es diversificaren cims assolits; aquell estiu es reconeixen a la Circular tres viatges alpins, però la millor marca (fins aquell moment) fou l'any següent amb 5.

No podem deixar els nostres companys espeleòlegs («poceros» per als amics), que organitzaren la primera expedició l'abril del 1985, amb l'objectiu d'explorar les simes del Marroc.

Cinc anys més tard de la dissortada mort de Joan Freixenet, els «escalatorres» tornaren a muntar expedicions. La fita fou l'altiplà del Pamir, més concretament, el Pic Lenin (7134 m). Hi participaren: J. Espona de Saragossa (soci del centre), R. Guijarro i F. Izard. A causa d'un petit accident, els lleidatans hagueren d'esperar una nova ocasió, mentre que J. Espona assolí el cim.

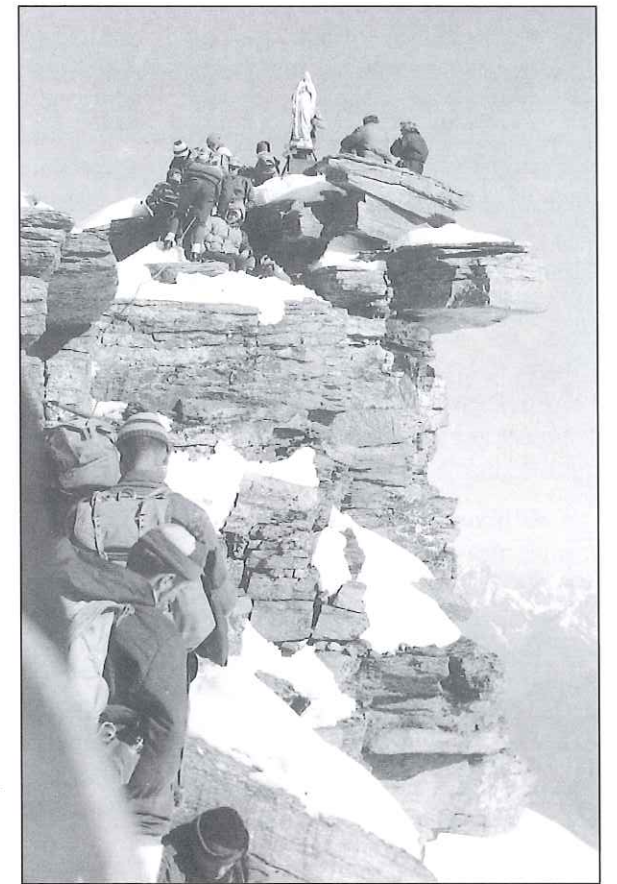
El programa d'activitats de l'any 87 recollia la intenció de fer tres expedicions, amb el suport del Centre. I així fou. Per un costat, ascensió al Mont Kènia i cims secundaris per J. Buñuel (març). Per l'altre, els joves de 22 anys J. Pintó, A. Castro i X. Castells insistiren a la Cordillera Blanca, on posaren una placa en record de J. Freixenet; ascendiren el Nevado Pisco i intentaren el Huascarán Sud sense èxit a causa del temps. Finalment, R. Guijarro retornà al

Pamir, aquest cop per intentar el Pic Comunisme, sense aconseguir-ho. L'any següent, els espeleòlegs del GELL es decidiren de nou per una expedició; la Islàndia 88-Expedició Vulcanoglaciospeleològica es dedicà a recórrer cavitats d'origen volcànic. El mateix any, la zona del Mont Blanc rebia la visita de M. Solís i P.X. Porta. Portaren a terme l'escalada del pilar Gervassutti al Mont Blanc de Tacul (4248 m) de 850 m i dificultat MD, sortiren de la via enllaçant amb les Agulles del Diable i fent un bivac sota la cornisa del cim.

El 1989 es retornà al Pamir i novament al Lenin. Aquell cop acompanyaven F. Izard, J. Guivernau, J. Garra i L. Olóndriz.

La constància, i no la tossuderia de tots ells, va permetre assolir el primer set mil, fins llavors el sostre de la nostra entitat.

Però aquell darrer estiu dels vuitanta, una altra desgràcia ens va colpir el cor. L'escenari es repetia, la Cordillera Blanca peruana. M. Solís i O. Ribes es plantejaven, en principi, obrir una via al Taulliraju.

Cim del Gran Paradisso. Juliol 1966
Foto: Sefita Sirera

En període d'aclimatació varen fer: primera ascensió a la via Lleida a la Punta Oscar (5000 m) estribació del Navado Paria de 400 m i MD (65 graus V sup), el Cerro Negro per la cresta nord (5200m) D i el Quitaraju (6035m) per la cara est directa Jagger de 700 m i 60 graus. Durant l'ascensió a la via Ferrari a l'Alpamayo (5947 m) i a 30 m del cim es produí el tràgic accident, en el qual morí Oscar

 Unipreus

...Amics de l'esport
...Amics de l'aventura

Ribes, juntament amb G. Lozano i J.L. Ziarrauz. En aquella que es considera la muntanya més bella del món, un despenjament de neu s'enduia la vida del malaguanyat Òscar; el Centre, en el seu honor, instituí el concurs fotogràfic que duu el seu nom. L'estiu del 90 el Mont Kènia tornà a rebre la visita dels nostres consocis; aquest cop varen ser Araceli Segarra, Adolf Castro i Albert Cortés que efectuaren l'escalada a la cara sud d'aquest gegant africà i ascensions de dificultat a pics satèl·lits.

L'hivern del 91 un altre grup format per A. Ardiaca, L. Olóndriz, J. Mayor, J. Gàzquez i R. Oliva es proposaren ascendir el «sentinella de pedra»: l'Aconcagua. Si bé el cim no presentà massa dificultats, l'objectiu semblava amagar un altre interès, perquè volia servir d'entrenament per a futurs projectes més alts.

Les sortides amb esquís als Alps foren constants en els primers noranta. I també, els d'esquí de fons es van habituar a participar en curses populars als Alps; cada any continuen visitant una regió diferent.

L'any 91 sembla que el Centre arribà a la majoria d'edat, i les activitats es diversificaren. Una primera expedició a l'Himàlaia per assolir un 8000 es concretà; el cim triat fou el Broad-Peak o Falchan Kangri (Karakorum). Els afortunats foren A. Segarra i J. Garra, que tot i el seu afany no van poder reeixir en la seva aspiració.

Aquell any, J. Marmolejo, juntament amb A. Pifarré, feia diverses ascensions de gran dificultat al Alps. Sobretot cal destacar el Petit Dru (3733 m) per dues vies: Pilar Bonatti de 600 m i MD sup i la directa americana que enllaça amb la clàssica O de 1000 m i ED inf (fent un bivac). Posteriorment J. Marmolejo i M. Solís han continuat fent activitat alpina buscant sempre la dificultat tècnica. També les Dolomites foren l'objectiu, com a mínim, de cinc estades lleidatanes; apuntar les ascensions de grau fetes per M. Solís, T. Alsinet, P.X. Porta, Josep i Jaume Massana al Campanille Basso, Torre de Valgrande, Diedre Aste...

Però el 91 tot s'enfosquí quan ens deixaren la Neus Carles, la Maria de la Mata i l'Eugeni González, en un accident degut a una desafortunada allau a sota del coll Maudit, ara als Alps.

La penúltima Circular, el novembre del 92, recull una fita de la qual tots els socis i sòcies ens sentim orgullosos; A. Segarra, amb els seus companys de Barcelona, assolí el cim central del Xixapagma, per una ruta tècnica i difícil seguint els esquemes del que s'ha anomenat ascensions alpines a l'Himàlaia. La progressió de l'Araceli en els darrers anys ens ha de fer sentir bé.

Coronar un vuit mil queda lluny d'aquelles excursions als Alps que efectuava en Quim Lorés, en la dècada dels 70; però la gesta himalaienca es va aconseguir

perquè en el seu moment altres muntanyencs van dur a terme les seves inquietuds, que potser ara semblen insignificants. Però en el seu moment van canalitzar igual nombre d'energies.

No podem deixar d'esmentar les activitats més recents dels companys de la SAS. Han visitat el Mar Roig, les costes de Xile, les de Miami... i ens les han explicat en l'ARESTA. Cal aclarir, finalment, que el Centre Excursionista de Lleida ha donat suport a moltes expedicions a l'estranger, aquest suport ha estat de tipus moral, però mai de tipus econòmic. Ho afirmem categòricament com a membres de la Junta. I altres membres més antics han mantingut sempre aquests criteris, encara que hi hagi males llengües, intencionades o no, que predicaran el contrari.

I és per tot això que cal agrair a tots aquells membres capdavanters que, desinteressadament, han ajudat a dur el nom del Centre... tan alt... tan profund i... tan submergit.

Vocal de Biblioteca i
Vocal de Revista

NOTA: sense dubte que hi ha dades errònies i incompletes, però no es deu a cap mala intenció, sinó al fet de no estar ben recollit en la Circular o a un descuit humà. Si algú vol deixar constància de la seva activitat, passada i present, recordem que l'ARESTA n'és el mitjà. Esperem col.laboracions.

Concurs fotogràfic

El jurat qualificador del VII Premi Fotogràfic "Òscar Ribes" va acordar concedir els següents premis:

- Premi d'honor a la millor col·lecció de tres fotografies:
Lema IXAT, de Juan J. Martín Pino, de MÀLAGA
- Premi a la millor fotografia:
Lema ZORTZI, de Miguel A. Otsoa de Alda Gurrutxaga, de LEGAZPI
- Accèssit:
Lema HATU, de José A. Torres Tabanera, de MÀLAGA
- Accèssit Social:
Lema ALBADA, de Magda Sales Miret, de Lleida

La participació en el concurs ha estat novament un èxit: 49 col·leccions. Esperem que la propera edició sigui encara millor. Animeu-vos a participar-hi.

Projeccions (març-maig)

5 març Romania , per J. Gàzquez	16 abril Marroc , per J. Martínez
12 març Per terres dels inques: Perú-Bolívia'95 , per M. Sales i Ll. Huguet	23 abril Canelles i Santana , per B. Montserrat
19 març Arqueologia submarina: viatges al passat , per J. M. Castellví	30 abril Papua - Nova Guinea , per C. Masfret i M. Gàzquez
26 març El Cerví/Ecrins , per J. M. Charles	7 maig Dolomites , per J. Timoneda i E. Albesa
9 abril "In illo tempore" , per X. Sirera	14 maig Viatges amb el tren de la Pobla , per J. Clariana

Carles Corberó, ens ha deixat

Soci de la primera hora, va formar part de la Junta Directiva els anys 1963 al 1970.

De caràcter plàcid, honest, alegre i optimista, sempre estava disposat a fer coses per al Centre. En el grup de veterans deixa un buit difícil d'omplir, el seu somriure ens hauria acompanyat tantes vegades..., l'últim, a Sant Esteve del Mall amb motiu de la col·locació del XXXVIII pessebre.

El nostre condol a la seva inseparable muller i companya la Rosita; ara, ell ja és a la regió on la llum pura és repòs etern.

Banc Sabadell

Dona, esport i muntanya, una recerca sociològica

EN començar a sortir per la muntanya, fer algun curset d'escalada, contactar amb l'esquí de muntanya, sempre ens havíem fet una pregunta: "Per què hi ha tan poques noies que fan aquest tipus d'activitats?" I en principi vénen moltes respostes al cap; l'esport des dels seus inicis fou creat i practicat per a l'home i per tant la dona hi era aliena. Considerem esport la pràctica en si mateixa, que fomenta o ha de fomentar i desenvolupar les capacitats que tot individu posseeix, englobant-hi, per tant, les diverses activitats que practiquem tots nosaltres (escalada, descens de barrancs, espeleologia, alpinisme, esquí de fons, de muntanya, de pista, bicicleta de muntanya...). Però amb el desenvolupament social de la dona en el món del treball, cultural i diferents aspectes que conformen la vida quotidiana també s'incorpora al món esportiu. Tot i això, només un 30% de dones fan pràctiques esportives (A. Buñuel, 1991) i només un 30% dels socis del CELL són noies (dades del CELL, 1993). Tan gran és el pes de l'educació no esportiva que han rebut les noies al llarg del temps? Encara hi ha barreres psicològiques que dificulten l'entrada de la dona al món de l'alpinisme? Fent-nos totes aquestes preguntes vam decidir fer un estudi sociològic de la dona i les activitats a la muntanya i entrevistar en profunditat una petita mostra de noies practicants d'arreu de Catalunya. Aquesta investigació de caràcter social ens ajudà a comprendre el comportament d'aquestes dones respecte a

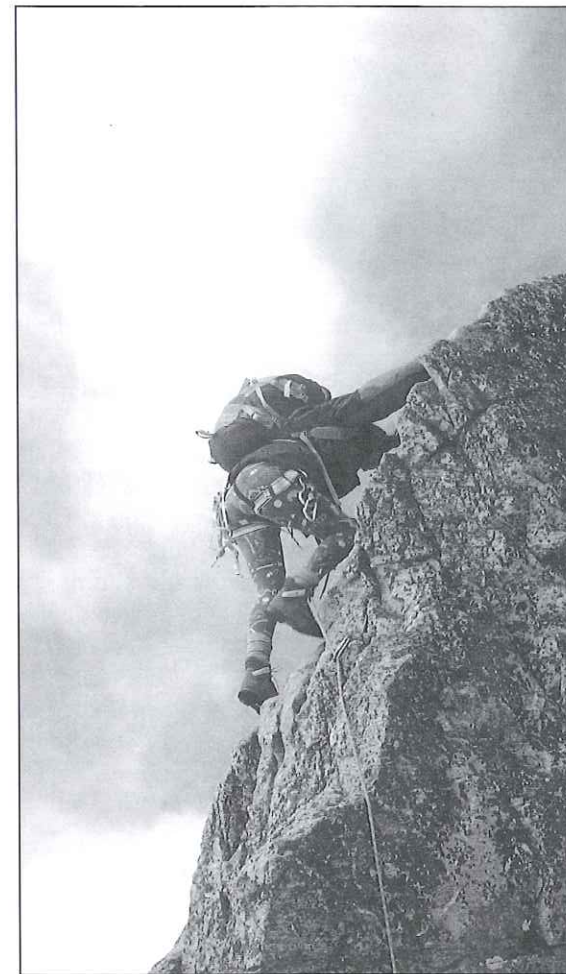
aquesta pràctica esportiva tan determinada. L'objectiu d'aquest treball era estudiar si hi havia un perfil determinat de dona que fa activitats en la natura, si hi hauria característiques comunes o diferències significatives.

La mostra fou elegida entre practicants que surten a la muntanya gairebé cada cap de setmana, que fes més de dos anys que fan activitats en el medi natural, ja sigui esquí de muntanya, bicicleta tot terreny, ràfting, hidrospeed, barrancs, ponting, caminar, escalar en roca o gel... Mitjançant les entrevistes en profunditat (N. Puig, 1992) intentàvem aclarir l'itinerari que han seguit les noies al llarg de la seva vida. Aquestes entrevistes es van estructurar en set blocs o unitats de contingut: la infància (educació, família, activitats extraescolars...), la joventut (vinculació esportiva, amics, família...), les sensacions que els aporta la pròpia pràctica, inici de l'activitat, les condicions físiques, l'economia i el temps lliure o d'oci.

Vam intentar realitzar les entrevistes en un ambient relaxat, les enregistràrem i les transcrivíem posteriorment per tractar la informació.

D'aquest estudi podem extreure les següents conclusions: en primer lloc cap barrera priva les dones de fer activitats d'aquests tipus, tot i que requereixen unes qualitats i capacitats físiques determinades, però la prohibició i el rebuig que la dona faci esport durant tants anys ha fet petja i s'arrossega l'educació diferenciadora entre sexes; en segon lloc, veiem que

les noies entrevistades no tenen cap característica especial, un dia van començar a fer activitats portades per les amistats, coneixences d'algun centre excursionista, els va agradar i segueixen, això sí, amb un afany de superació; un altre aspecte en comú és l'amor pel medi natural: respecten la natura, la contemplen i la viuen; en quart lloc veiem que el temps d'oci des que fan activitats a la natura els ha canviat, arriba un moment que organitzen la vida al voltant de l'activitat i les sortides dels caps de setmana i de vacances. Analitzant-ho de forma cronològica veiem que la infantesa no els ha determinat totalment, de petites feien petites excursions o turisme, però no muntanya, però totes practicaven algun esport a l'escola o al carrer. L'entorn, ciutat o poble, tampoc és determinant, ja que en la mostra hi ha noies de tot arreu. El punt clau són els contactes en la joventut, quan s'independitzen més de casa, amics d'institut, apuntar-se a un centre excursionista ja sigui per la llicència federativa i per l'assegurança o bé per fer-se amb gent. A més, també cal remarcar aquesta certa independència econòmica ja que el material és car i calia disposar de diners, a la vegada també han remarcat la necessitat de temps lliure. Quant a la condició física, cal diferenciar les noies que practiquen escalada i fan grau, ja que consideren que cal entrenar de forma molt més específica i no fer tantes activitats com les altres. De forma general, coincideixen que cal una bona condició física i psicològica per tal de superar tot tipus de

situacions. No obstant això, el sexe no pot ser limitador, senzillament cadascú farà l'activitat segons les seves possibilitats, sense impositions de temps, al seu propi ritme, sense comparacions. Tot i que cal dir que potser les noies reflexionen més i davant d'una situació delicada es retiren abans. Finalment, comentar que les activitats a la natura els canvien la rutina de la

vida diària, canvien d'aires fugint de la civilització, és una escapada buscant l'autosuperació, l'esbarjo i l'estimació per la natura; això els aporta un coneixement propi més gran.

Per al futur esperem que la dona pugui estar més preparada, que la superació sociocultural del tabú de l'educació física per a la dona ajudi al seu enfortiment físic i psíquic, que es vegi capaç de fer qualsevol activitat. Esperem que, gràcies a l'educació física a les escoles, les escoles esportives i l'entorn social i familiar, els joves aprenguin aspectes fonamentals ajudant a obtenir una bona condició física i

salut a fi que, posteriorment, puguin desenvolupar activitats d'aquest tipus amb un mínim de condicions físiques i tècniques. A la vegada, constatar que la poca pràctica femenina afecta l'abandó de la pràctica assídua per part dels homes (E. Vergés, 1992). I per acabar, considerem que aquest estudi ha estat un punt de partida per a posteriors investigacions, des de principis

del s. XIX homes i dones realitzaven ascensions als Alps, però a la vegada arguments fisiològics, mèdics i socio-culturals atribuïen a la dona incapacitats per fer grans escalades o ascensions. La superació d'aquesta pressió a Espanya ha estat tardana a causa de la llarga dictadura, però, tot i això, l'evolució de la dona esportista és imparable i tenim dones que ens ho mostren de dia en dia com l'Araceli...

Lluís Carbó Badal
Isabel Feliu i Oliu

Bibliografia

- * Garcia Ferrando, Manuel (1990) "*Aspectos sociales del deporte, una reflexión sociológica*" Alianza deporte, Madrid 90.
- * Puig i Barata, Núria (1990) "*Oci, esport i societat*" P.P.V. Barcelona, 1990.
- * Vegés, Elisabeth (1992) "*La mujer y la montaña*" Revista Desnivel, núm. 71, març 1992

NIKON
SONY

Fotografia
Audio
TV i Vídeo

MAJOR, 76
Tel. 973/26 88 29
25007 LLEIDA

La travessa dels Pirineus a cavall

EL 28 de juliol creuàrem, amb els nostres cavalls, el darrer coll de la cadena pirinenca i, finalment, vàiem la Mediterrània allà lluny. Per primera vegada sentírem que, molt probablement, la travessa s'acabava. Quan començàrem a cavalcar, unes setmanes abans, el nostre propòsit es limitava a avançar tant com poguéssim cap a l'est seguint l'eix de la cadena pirinenca per la vessant espanyola. La nostra limitada experiència de genets i la escassetesa de mitjans amb què emprenguérem la marxa ens impedia de conèixer les possibilitats que teníem de dur-la a bon terme. No obstant això, ho havíem aconseguit, érem en un bosc de garrigues, amb un sol esclatant, cigales i punxes, en definitiva, havíem arribat al Mediterrani.

Quan, a primers de juliol, començàrem el camí a Vera de Bidasoa, el temps era humit i plujós, amb uns núvols de plom que es desplaçaven lentament sobre els boscos de roures i faigs. El primer problema es presentà de sobte, com tots els problemes que afecten els cavalls; només uns moments després de baixar del camió, Oro, un dels dos cavalls, va perdre una ferradura que feia només dos dies que li havien posat. En saltar-li la ferradura es va fer mal al casc, que li feia molt mal i feia molt perillós intentar d'acostar-se a la pota ferida. L'endemà, amb gran dificultat, aconseguírem de localitzar un ferrer octogenari que va reparar el casc de l'animal i va tornar a fer-rar-lo. L'escena es produïa mentre un taxista, amb un paraigua, protegia el ferrer de la pluja i nosaltres el protegíem de les guitzes, agafant la pota de l'animal.

Aconseguírem de sortir del llogarret de Vera cap a Elizondo aprofitant uns minuts que havia deixat de ploure. Al cap de recórrer els primers cent metres començà-

rem a perdre les alforges. Els animals estaven nerviosos i nosaltres indignats amb la mala sort que teníem; desmontàrem per recollir el que ens havia caigut i ho asseguràrem tan bé com vàrem poder. El començament no podia ser més desgraciat. En començar a pujar, lentament, cap al coll de Luzuníaga, pensàvem si seríem capaços d'arribar ni que fos a Elizondo; la nostra experiència de genets es limitava a uns mesos i, encara que Golden era un cavall que coneixíem bé des que començàrem a muntar, ja que en vàrem aprendre amb ell, en canvi Oro, l'havíem adquirit per a aquest viatge i gairebé no l'havíem muntat. Els cavalls són molt sensibles a l'estat d'ànim dels genets i segur que s'adonaven de les nostres cavil·lacions, cosa que es traduïa en una forma de caminar tensa i vigilant del que poguéssim passar.

Al cap d'unes hores, cavalls i genets ens vàrem anar acoblant i fruit de la bellesa del recorregut. Els camins de terra pel mig dels boscos es transformaven, prop dels ports, en camins de fang i fullaraca que travessaven prats de falgueres; hi havia cavalls joves que pasturaven tranquil·lament prop dels camins; en algunes ocasions intercanviaven algun renill amb els nostres. El recorregut, sempre per territoris completament nous per a nosaltres, no sempre era fàcil de reconèixer segons les indicacions dels nostres mapes a vegades ens calia l'ajuda d'algú del país. Al cap de vuit hores d'anar a cavall, amb dos descansos d'uns minuts, arribàvem al llogarret de Martindenea que té quadres i, com a casa de turisme rural, pot oferir habitacions.

L'endemà, que també va ploure, seguírem un recorregut que ens indicà Martin, l'amo de la casa de pagès, i baixàrem a Aludes, a França, i després passàrem pel port d'Atalusqui i a Burguete. La puja-

da del port va ser molt dura perquè, a causa del gran desnivell i de la llargada del recorregut, calgué desmuntar en algun tram. A partir del segon dia, tan Golden com Oro van anar agafant força i resistència, no es queixaven ni mostraven senyal de cansament tot i que feien jornades d'onze hores. Al cap de dos dies més arribàvem a Isaba tot creuant els boscos de faigs d'Irati. Alternàvem trams llargs de galop per terreny fàcil amb alguns de més perillosos. Poc abans de les Casas del Rey, vàrem haver de baixar al llit d'un riu i remuntar un fort corrent que passava entre pedres, perquè hi havia despreniments en la falda d'una muntanya i el camí quedava totalment tallat.

A partir de Zurita vàrem anar cap a l'est per intentar de travessar el port de Petraficha; el primer tram de pendent fort fins a la cabana, el vàrem passar sense problemes perquè era fonamentalment terrós, però, a partir d'allí, pensàrem que la gran quantitat de pedra dificultaria molt el pas de les cavalleries, de manera que decidírem girar cap al nord i intentar el pas pel coll d'Antoziello. Durant gairebé dues hores, remuntàrem per prats molt drets fins que arribàrem a uns prats enormes on els cavalls trobaren un toll on beure. Va ser molt difícil travessar el coll horitzontalment a causa de les nombroses roques que haguérem de passar. La baixada, per pedregars molt drets, encara va ser més dura per als animals. En arribar a Oza vàrem fer un bivac. Per sort, trobàrem al seu lloc uns sacs de pinso que hi havíem deixat dues setmanes abans. No teníem cap cotxe de suport i els tres darrers dies els cavalls només havien menjat el pinso que, prèviament, havíem deixat. A partir d'aquí ja no havíem deixat més pinso a cap punt. Depeníem, per tant, del que ens facilitessin els amics que viuen en les zones de pas, o bé, del que poguéssim com-

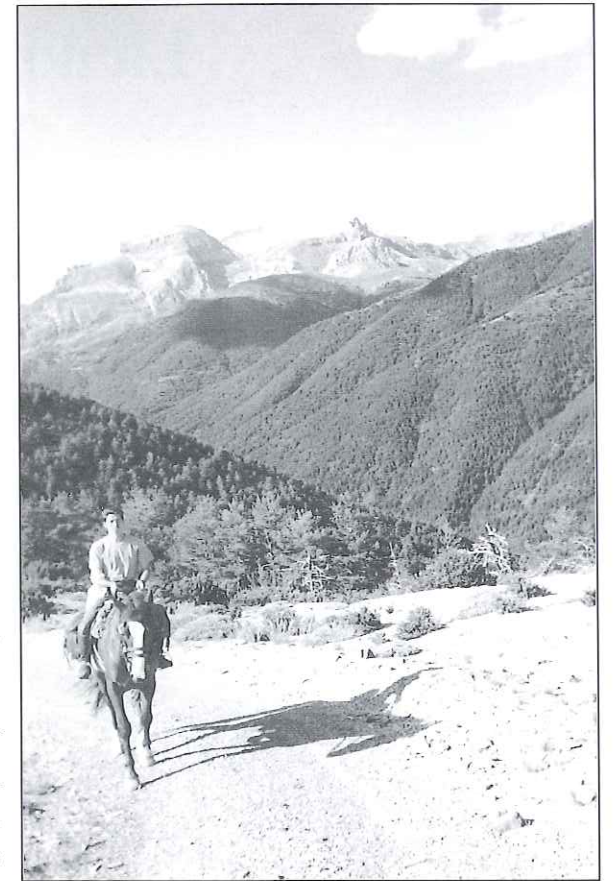
prar per allí on passéssim. A més del pinso, els cavalls menjaven tanta herba com podien durant les marxas. A causa de la duresa del coll d'Azotiello ens plantejàrem de baixar a Hecho i continuar per camins més senzills però això hauria estat molt més llarg. Un altre problema era no disposar de prou pinso. En travesses més curtes, l'alimentació es pot reduir a l'herba dels prats, però en el nostre cas això hauria causat una pèrdua de pes irreparable als cavalls. Per fer-se'n una idea, si en la quadra i fent l'exercici «normal» consumeixen de 4 a 6 quilos de pinso per dia, durant la travessa en menjaven 10. Per això valia més arriscar-se a creuar el llac d'Estanés cap a Candanchú i baixar a Villanúa. La millor part del dia va ser la galopada pels plans d'Aguas Tuertas, rodejats de ramats de cavalls. Després va venir la pujada fins al llac i travessar-lo per la banda nord. En dos trams de roques planes i molt penjades, Oro va estar a punt de despenyar-se, això va ser el més perillós de la travessa i no gens recomanable de tornar-ho a repetir. La resta del dia, pujant a Candanchú pel bosc de faigs i recorrent la vall del Aragón pel camí de Santiago, tinguérem moments esplèndids. Els boscos s'obriren al nostre pas a través de caminets que tan aviat ens permetien de galopar, com ens obligaven a esquivar les branques que se'ns interposaven.

L'endemà dedicàrem el dia a reposar a Villanúa. Els cavalls corrien contents per un prat que uns amics ens havien deixat; menjaven herba i pinso frenèticament, com si no n'haguessin de trobar més en molts dies, a poc a poc s'havien adaptat al ritme de la marxa i semblava que no haguessin fet res més en la seva vida. Ens obeïen dòcilment i semblava que mai no estaven cansats. Quan estàvem disposats per marxar, Golden va perdre una ferradura i no sortírem fins a migdia. Una llarga marxa per La Garcipollera, la vall del riu Aurín i la del riu Gállego ens portà fins a prop del poblet d'Oliván, allí vàrem fer bivac. La travessa conti-

nuà, sempre en direcció est, pel poble abandonat de Basarán i pels antics camins de ferradura parcialment invadits per l'herba i parcialment oberts per boscos inacabables de pins. A Bergua, ens rebé una multitud de burros asilvestrats. Després de baixar, per unes pistes intransitades, al riu Ara, el creuàrem i arribàrem a Sarvisé.

D'aquí fins a Catalunya recorreguérem zones que ja coneixíem parcialment, d'una gran bellesa i molt adequades per a recórrer-les a cavall: Añisclo, la Garona, Vfu, Campo, el coll de La Muria y Bonansa. En tres ocasions vàrem haver de ferrar els cavalls i la darrera vegada en plena marxa.

A partir de Pont de Suert no coneixíem gens el recorregut i no teníem ningú a qui recórrer. Compràrem uns mapes i continuàrem cap a l'est fins que arribàrem a Las Iglesias i, pel castell d'Avellanes, fins a la Torre de Cabdella. En general les pistes eren bones, s'hi creuaven camins que travessaven falces de muntanyes sense cap obstacle i que portaven a boscos d'aparença, cada vegada més mediterrània. Oro perdia pes perquè s'havia encostipat feia uns dies; en canvi, Golden menjava de gust i cada dia semblava més fort. Baixant del coll de Llessuí, Oro s'entrebancà amb les mans i va fer caure el Jorge amb tan mala sort que li va quedar el peu lligat a l'estrep; el cavall s'aixecà espantat i sortí a galop arrossegant el Jorge que encara tenia la cama enganxada a l'estrep. No va passar res i continuàrem la baixada fins a Rialp. Una jornada esgotadora va servir per arribar a Noves, on vàrem fer bivac, passant per Sant Joan de l'Erm.

Vista de la vall del riu Aurín

En aquestes jornades, aconseguíem pinso anant, a base de fer autoestop, a les diverses poblacions on en venien, o comprant-lo als diversos pobles per on passàvem; cal dir que pel recorregut català va ser difícil trobar gent que encara criés animals a casa i, per tant, que tingués pinso disponible. Una altra dificultat va ser trobar abeuradors, cosa que, juntament amb la calor cada vegada més gran, ens feia enyorar la pluja (abans molestosa) del Pirineu navarrès.

Encara havíem de passar per paratges de bellesa increïble tot al llarg de la serra del Cadí, per pobles com Tuixent, Josa o Bagà; continuàrem pel recorregut del GR-1 per Sant Joan de les Abadeses i Sant Pau de Segúries. A la Garrotxa seguírem per pistes, sempre en direcció al Mediterrani, fins a Sardines i, un dia més tard, acabàvem a la vila d'Albanyà; és a dir, 21 dies a cavall per tot el Pirineu espanyol.

Ana Sesé
Jorge Valle

La nova generació

HI ha diverses maneres d'entretenir els nens i les nenes el cap de setmana. Es poden sotmetre al procés de «zombificació» davant la televisió amb programes d'un contingut altament educatiu com Power Rangers o Doraimon. D'altra banda, si et sacrificues una mica poden anar a un parc d'atraccions on poden marejar-se o perdre's en les aglomeracions de gent. Hi ha, però, una altra alternativa que recomanem per pròpia experiència. Resulta molt més sa i creatiu i resulta una experiència lúdica i educativa única i que, a més a més en el nostre cas, forma part d'un projecte d'investigació científica de llarga envergadura: portar-los a la muntanya a fer espeleo, escalada, o simplement, a passejar.

Els subjectes d'aquest projecte nostre són el Norbert Gàzquez, l'Andreu Gàzquez i com a representant del món femení, l'Aisling Satorra. Empesos per l'esperit d'aventura i la curiositat investigadora, els seus progenitors, és a dir nosal-

tres, els hem sotmès des de ben aviat a la realitat del món natural muntanyenc. Volem saber quin efecte té en els nens i nenes la immersió a les coves fosques i fins a quin punt resisteixen. Tenen concepte de la por?

L'experiment va començar fa sis anys quan el Norbert i l'Aisling van fer la primera baixada a una cova en el Pla de les Bruixes. Cal dir que anaven una mica guiats pels pares ja que només tenien sis mesos. Encara faltava el domini de les tècniques i els davalladors no es fabriquen a mida de nan. Com que no mostraven cap trauma psicològic, el procés va entrar a la segona fase. Han fet coves grans i petites, amb aigua i sense, espaioses i amb gateres. L'última no presenta cap problema per a ells. De fet, resulta bastant humiliant veure com passen per espais on l'adult normal s'enganxa i és sotmès a contorsions que no tenen res a envejar d'un acròbata de circ. Han fet rapel a la Mussara i la tirolina va despertar una fallera desmesurada.

Fa poques setmanes vàrem

fer la prova definitiva d'escalada en condicions de rigorós control, per completar el quadre investigador. El lloc escollit fou el Montsant. Ben equipats, amb material de pluja, menjar, beure, la càmera de fotos i bons ànims, la família Gàzquez-Canals, Satorra-O'Neill i Elena Berga vàrem començar la pujada des del poble de la Morena de Montsant fins al peu de la paret. Aquesta primera part no té cap dificultat de terreny, però l'aparició d'un escurçó que passejava pel mig del camí va posar la nota d'aventura, trencant la monotonia. És un camí ben bonic. Es troben molts arbres, herbes i plantes per identificar-espígol, timó, fonoll, espàrrecs i altres. L'expert en geologia anava fent comentaris sobre les roques mentre seguïem l'expert en orientació.

Al peu de la paret vàrem mirar amunt fins al cel que és on aniríem a parar.

Impressionant! La primera pujada consisteix en una escalinata de ferro amb mig metre de d'alçada entre esglaó i esglaó per arribar a un lloc on cal fer

oposició per superar la primera part. El primer a pujar fou l'Andreu que, el que li falta d'alçada, li sobra d'entusiasme. Els arnesos foren mirats i remirats, posats i ajustats mentre les mares tenien atacs d'histèria en silenci, recuperant de sobte la fe perduda en Déu. Els menuts pujaven encantats, seguint les instruccions dels pares amb aquesta fe cega que molts monitors desitjarien dels seus cursetistes.

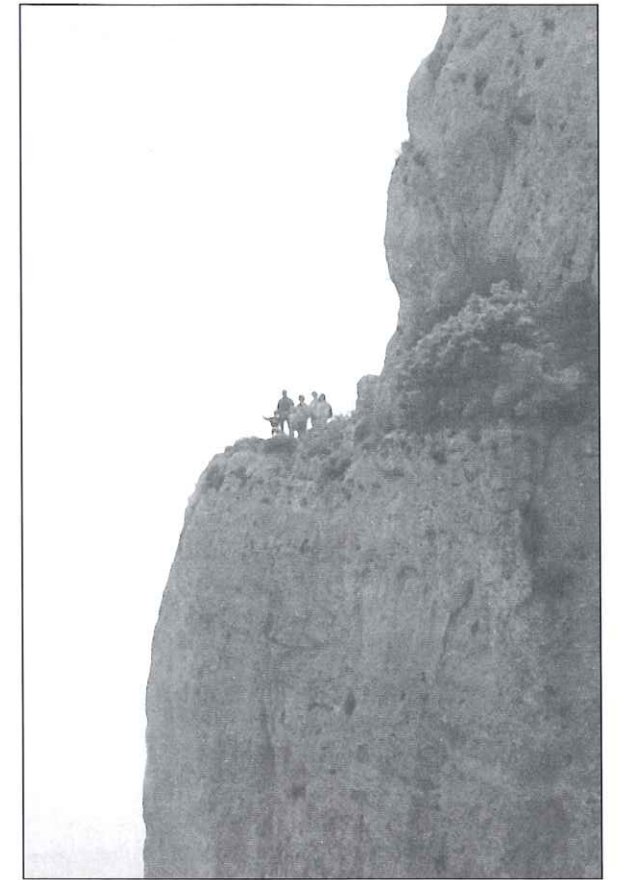
Els petits no qüestionen. No tenen por. La manca d'alçada la substitueixen amb agilitat.

La segona pujada es feia amb electró metàl·lic —aquests estris dels quals alguns i algunes dels espeleòlegs novells de l'any passat, no tenen massa bons records, si no em falla la memòria. La història es repetia— van pujar, fins i tot tenien la sang freda de posar per la foto obligatòria fent «Lluís».

Feia un dia fabulós, amb un cel escombrat pel vent i des de dalt vam recórrer el llom de la serralada, identificàvem pobles, buscàvem pedres i menjàvem mères deliciosament dolces. Havent dinat vàrem córrer els moments de més perill, en ésser atacats per un exèrcit de vespes que trobaren víctimes fàcils. El

cel amenaçava tempesta i vàrem iniciar el descens, realment espectacular però no recomanat a persones propenses a tenir atacs de vertigen o porucs. Vàrem seguir un camí estret que sembla poc més que un fil des de lluny, que serpenteja pel mig d'una paret recta. A dalt hi ha el cel; a baix l'espai. Un lloc ideal per fer caiguda lliure. La progressió és més lenta fins a l'última baixada via ferrata. Aquí, els petits es queixaven. En volien més. Volien repetir. «Ho fan com si ho haguessin fet tota

la vida», comenta un. «Sí, que ho han fet», contesta l'altre. És cosa genètica? O és el costum? Encara falten dades per contestar. El cert és que gaudien. Després d'això, tot és baixada per pedres i cal tenir frens en bon estat. L'única caiguda que va produir plors va ésser en arribar a l'asfalt. Però, almenys un del grup que érem sap que l'asfalt pot causar més danys físics que l'alta muntanya.

Un grau al Montsant (Foto: A. Satorra)

Sortides d'aquestes són altament recomanables. El cansament físic es compensa amb descans mental. Hi ha un únic desavantatge: després d'aquestes activitats, decideixes anar un dia a Port Aventura i els petits, acostumats a emocions fortes, volem com a mínim pujar al Dragon Khan. La resta és insípida.

Maria O'Neill

**AIRE,
LLOGUER
I VENDA
DE MATERIAL SUBAQUÀTIC**

☎ 973/22 02 51 - 24 96 71 - 23 61 27
C/. Daunois, 21 (Secà de Sant Pere)
25005 LLEIDA

DIETÈTICA - HERBORISTERIA

**QUIROMASSATGE TERAPÈUTIC
OSTEOPATIA - KINESIOLOGIA
REFLEXOLOGIA PODAL
CONSULTES NATURISTES**

C/. Baró de Maials, 23
Tel. 22 11 39
Pardinyes - LLEIDA

La SAS (encara que tard) informa:

Fotosub

En Joan Ramon Baró Aguilera, membre de la SAS-CELL, ha estat el primer classificat en el concurs de fotografia submarina amb càmera d'un sol ús, que es va fer la primavera passada i que organitza una entitat de Reus.

Cal saber que el company Joan Ramon també va guanyar un accèssit en categoria macro al cotitzat (pels premis) concurs anual Plujà de Barcelona - 1994.

La SAS-CELL, bressol de bons fotògrafs subaquàtics? Quin dubte hi ha?

De l'Assemblea de la SAS-CELL

Ja fa mesos (el febrer del 95) es va fer l'Assemblea General de la SAS-CELL. Potser la més moguda de la seva història; no pel nombre d'assistents, sinó pels continguts que varen aflorar. No varen rodar caps, però el temps dirà qui el tenia ben posat (el cap).

La reglamentària renovació parcial de càrrecs va deixar l'actual Junta de la SAS amb aquesta composició:

President: Blai Montserrat i Calderó

Sots president: Josep M. Freixa i Gallardo

Vocals: Mina Corbella i Garcia / Quim Abadia i Mesalles / Joan Ramon Baró i Aguilera / Jesús Companys i López / Joan Gil i Navarro.

Substituïts: Josep M. Castellví / Jaume Colom / Toni Laplana / Nani Fernàndez / Josep M. Freixa

També es nomenà una Comissió de sortides col·lectives que componen els següents voluntaris: Albert Alegre, Montse Martí i Quico Urquia.

Sembla que hi haurà més activitat. Confiam, però en una major participació. Endavant!

"JASP"

El company Josep M. Castellví va deixar el càrrec de sots president de la SAS en la darrera assemblea de la Secció, en no presentar-se a la reelecció, després de dotze anys d'activa participació.

El motiu principal, el que ha d'omplir d'orgull i satisfacció tots el del CELL -i en especial els de la SAS- és que va ser cridat per formar part del Comitè Tècnic de la Federació Espanyola d'Activitats Subaquàtiques. Aquest Comitè és, entre altres coses, l'òrgan tècnic superior de la Federació quant a desenvolupament dels nous programes d'ensenyament i formació de capbussadors i instructors.

En Josep M.; Instructor FEDAS-CMAS 3E i PADI Master Scuba Trainer, fotògraf i càmera subaquàtic (i terrestre), autor de nombrosos articles sub, dibuixant i coautor d'un parell de llibres d'arqueologia subaquàtica, bon organitzador i millor company, és a dir... tot un "JASP", saba nova per a la federació.

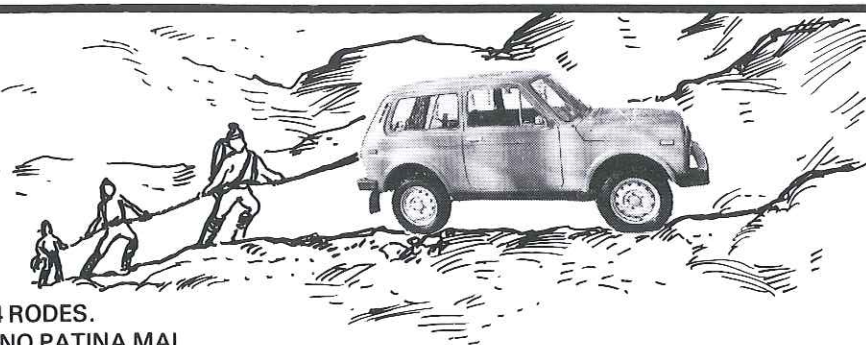
S'obre una nova etapa per a la FEDAS -en captar-lo- i per a la SAS en no poder disposar tant de la seva dinàmica col·laboració. Augurem l'èxit de la seva tasca. Felicitats!

Blai Montserrat

LADA NIVA 4 x 4

el cap de la cordada

TRACCIÓ A LES 4 RODES.
MOTOR DE 1.600 C.C.
SUSPENSIO INDEPENDENT A LES 4 RODES.
BLOQUEIG DELS 2 DIFERENCIALS: NO PATINA MAI.

DISTRIBUIDOR: AUTOMOBILS MIRADA - Alcalde Rovira Roure, 38 - T. 235252 - LLEIDA

La Pica Cerbí (2742 m)

EN passar del Pallars a la Ribagorça per la carretera del coll de Perves, es poden distingir al nord, els primers contraforts pirinencs de veritable alta muntanya. La pica Cerbí, amb 2742 m, és el punt culminant d'aquest sector i s'alça majestuosament sobre les serres prepirinènques de ponent. Encara que a l'estiu la seva ascensió és fàcil i monòtona, es veu recompensada per una vista molt àmplia que s'estén fins a les planes del sud. A l'hivern, però, l'ascensió per l'aresta nord constitueix un itinerari força interessant que, a més, es pot combinar amb una sortida d'esquí, ja sigui de pista o de muntanya.

Es comença l'ascensió des del port d'Erta (2420 m), on podem arribar amb esquís de muntanya o, més comodament, seguint els remuntadors (Erta I i Erta II) de l'estació d'esquí de

Boí-Taüll, que arriben fins al mateix coll. D'ací es segueix en direcció WE pel lloc de la carena fins a una punta secundària, on es canvia de direcció per agafar l'aresta nord pròpiament dita, que s'eleva fins al cim de la pica. A partir d'ací l'aresta es torna més estreta i s'arriba a una zona de petits ressals rocosos, generalment coberts de neu, on ens podem trobar amb alguna dificultat, depenent de la neu acumulada. Després es continua més fàcilment fins a un gran ressalt rocós, que es pot pujar directament o vorejar-lo per la dreta (W), per arribar finalment al cim de la pica.

El descens s'efectua per una canal ampla ben visible a la dreta del cim (W), per on es baixa directament fins a trobar el flanqueig de tornada cap al port d'Erta.

Ressenya tècnica

Encara que aquest itinerari no presenta massa dificultat, cal parar

atenció amb la presència de cornises que poden resultar perilloses quan hi ha molta neu acumulada. És recomanable de dur un mínim de material (una corda, mosquetons, bagues llargues i algun pitó o empotradors), per si cal assegurar algun tram.

L'horari d'anada i tornada des del port d'Erta no va més enllà de 3 o 4 hores, per la qual cosa es pot aprofitar la resta de la jornada per esquiar en les excel·lents pistes de Boí-Taüll.

Per demanar informació sobre l'estat de la neu i el perill d'allaus, es pot trucar al número de telèfon (973) 69 60 60, de l'estació Boí-Taüll.

Per al coneixement cartogràfic de la zona consulteu la guia "El Pont de Suert-Escales", de R. Vila Blanch (Ed. Alpina), que conté un plànol a escala 1:40.000

Jordi Marmolejo Angrill

CASES UNIFAMILIARS

De protecció oficial — Finançament al 7,5 %

Carretera Vall d'Aran (a 14 Km de Lleida) a l'entrada d'Alguaire

- ✓ 2 Plantes, Garatge 2 cotxes, Jardí privat
- ✓ 4 Dormitoris - 2 Banys, Terrasses
- ✓ Calefacció independent de Gas-Oil
- ✓ Cuina equipada, Aïllament a tot l'habitatge

Venda directa
del constructor al
☎ 77 01 42

PROMOCIONS

Salazar
Garrofé, s. l.

Relats d'una expedició geològica a l'Antàrtida (i II)

LA península Hurd, on es troba la base, té una costa rocosa molt retallada. La part central està constituïda per una gelera de casquet a uns 300 metres d'alçada de la qual vessen diverses llengües que baixen fins a la costa a través dels vessants molt drets que envolten la península. Als diferents punts de la península accedíem des de la gelera superior a la que arribàvem un cop superats uns pendents forts situats damunt de la base. El nostre mitjà de transport eren els esquís de muntanya que ens calçàvem a la porta de la base. Per la gelera sempre circulàvem encordats. Érem conscients que havíem de reduir al màxim les possibilitats d'un accident, ja que a la base no hi havia ningú amb els coneixements alpins mínims per organitzar un rescat, ni cap metge. La resta de científics no va sortir mai de l'entorn de la base i això es va notar en el seu estat anímic al final dels dos mesos de campanya. Els dies amb visibilitat, els problemes tècnics alpins es reduïen molt, atès que no hi havia problemes per esquivar les esquerdes i els corredors de neu que ens permetien accedir a la costa no eren difícils (vegeu foto de la portada núm. 19). Malauradament, en aquest indret els dies de bon temps són molt escassos i la majoria es caracteritzen per una boira persistent acompanyada de vent i precipitació d'aigua o neu. Normalment la visibilitat es reduïa a pocs metres, els suficients per veure el company a l'altre extrem de la corda tensa. Disposàvem de fotos aèries de la zona on es reconeixien molt bé els camps d'esquerdes i les zones més compromeses. Amb aquest suport aeri traçàvem itineraris damunt del mapa, que seguïem escrupolosament amb l'ajuda d'una brúixola i un aparell posicionador per

Base a l'Antàrtida Juan Carlos I. (Foto: J. A. Muñoz)

satèl·lit, GPS. Era com navegar en un mar blanc sense cap referència. El qui anava al darrera esquiva amb la brúixola a la mà i anava indicant al del davant si calia anar a l'esquerra o a la dreta o recte per seguir el rumb. De tant en tant ens aturàvem i amb el GPS comprovàvem si la nostra localització era correcta. Els dies de vent fort no ens sentíem d'una punta a l'altra dels vint metres de corda i havíem de comunicar-nos per ràdio. Quina sensació més estranya i angoixant la d'esquiar contra un núvol sense cap referència i no sabent què hi ha al davant en un terreny totalment desconegut. De cop, començàvem a baixar i ho sabíem perquè els esquís s'emballaven, no perquè poguéssim apreciar el relleu. De vegades, l'itinerari de cec ens portava a la vora d'una rimaia o d'una esquerda de la qual no veïem el final. Tot era blanc! Vam comprovar la impossibilitat de traçar un itinerari recte quan no disposàvem de cap referència. Si el dia escampava podíem comprovar la geometria de les nostres traces, caracteritzades per una successió

de semicercles. Tot i aquest problema vam poder recórrer tots els afloraments rocosos de la península Hurd i fer-ne el mapa geològic.

A la base, hi havia dues motos de neu. Es van comprar amb el lot dels mòduls dels edificis i altre equipament. Mai s'havien utilitzat i un dels nostres propòsits era posar-les en funcionament per visitar parts inexplorades de l'illa, situades a distàncies de més d'un dia amb esquís. Els esquís davanters de les motos no s'havien muntat mai i estaven guardats sota dels edificis de la base. Com que el personal de la base no recordava el lloc exacte vam necessitar 15 dies per trobar-los, colgats com estaven els edificis, per tres metres de neu. Les estones perdudes o els dies de descans durant el reconeixement de les zones properes de la base els dedicàvem a palejar neu per localitzar els esquís, fins que els vam trobar. Vam fer de mecànics, les vam posar en marxa i ens vam treure amb dedicació intensiva el carnet de conduir antàrtic. Tot ho teníem a punt. Portàvem el material necessari per fer una cordada de

motos seguint les indicacions de l'Institut Antàrtic Britànic. Per viatjar amb seguretat cal unir les dues motos amb una corda de 25 m i 20 mm de diàmetre. Els conductors es lliguen a cada motor amb una corda independent de 5 a 8 metres de longitud, per tal que, en cas de caiguda en una esquerra, el conductor quedi penjat per sota de la moto i evitar ser esclafat contra les parets de l'esquerra. Una moto pot aturar la caiguda de l'altra pel seu propi pes i accionant el fre de mà. En cas de portar un trineu amb el material, aquest també s'ha d'encordar. Es pot fer al final o al mig de la cordada, segons les condicions. Aleshores, vam comprovar, per a desesperació nostra, que els corredors de neu que ens portaven a la gelera de casquet del damunt de la base, punt per accedir a la resta de l'illa, eren massa pendents per pujar-los en moto. La neu dels pendents més suaus ja s'havia fos i caldria esperar a la campanya del proper any per utilitzar les motos.

Malgrat el contratemps de les motos, no volíem renunciar a explorar parts allunyades de l'illa. Vam optar per fer dues sortides de 5-6 dies muntant un campament per a cadascuna. En aquestes sortides llargues vam utilitzar, endemés dels esquís, uns trineus lleugers (Pulk-Snowsled). Ens els va fabricar una companyia britànica i són similars als utilitzats per expedicions recents de travessies polars. Eren còmodes i permetien arrossegar amb facilitat càrregues superiors als 50 kg, això sí, en pendents suaus! Us imagineu, però, fent voltes maries en un pendent fort i amb un trineu al darrera de gairebé dos metres de llargària, carregat amb més de 50 kg? I baixant amb neu pastosa? I baixant per una gelera esquerpada i encordats amb el company que arrossega un altre trineu idèntic? Doncs, a aquests condicionaments hi podeu afegir visibilitat nul·la i condicions meteorològiques adverses amb vent i neu. Un dels campaments ens va facilitar l'ascensió d'un pic verge, el Mount

Bowless, de 800 m, des d'on vam poder observar, en un dia magnífic, precursor d'un temporal de vent i neu, la ruta d'ascensió al pic més alt de l'illa, el Friesland, l'ascensió més desitjada per tots dos. Malauradament, els dies següents el temps ens va fer romandre a la tenda i ja no vam tenir opció a intentar l'ascensió. Ascensió que aconseguiria el meu company Francesc Sabat, conjuntament amb en Jorge Enrique dos anys després.

L'exploració de les parts central de l'illa ens va permetre fer observacions claus per a les nostres recerques geològiques. Vam treballar en un àrea geodinàmicament molt activa, força diferent a l'àrea alpina mediterrània en la qual normalment treballem. El mapa geològic que vam fer, conjuntament amb l'estudi de les roques que vam portar ens ha permès aclarir alguns dels aspectes de la història geològica de l'illa i de les zones veïnes, les quals estan amb continuïtat amb l'orogen andí. L'anàlisi conjunta dels processos tectònics i geomorfològics ha permès també esbrinar l'evolució geològica recent d'aquest sector de l'Antàrtida. Aquesta evolució incideix fortament en molts dels temes d'actualitat científica que hi

ha al voltant de l'Antàrtida. El programa de recerca que vam endegar fa 6 anys, encara el continua avui el nostre Departament. Els temes que actualment estem tractant són fonamentalment de glaciologia. S'ha pogut constatar l'important retrocés de les geleres de l'illa i en aquests moments hi ha una expedició que fa un seguiment de les etapes plantades l'any passat a una gelera per determinar-ne el moviment.

Era el campament situat al peu del Bowless i del Friesland on érem el 23 de desembre de 1990. A les deu de la nit el vent va afluixar una mica. Vam decidir que era l'ocasió per intentar el retorn a la base. Un cop desmuntat el campament i els trineus carregats amb nombroses mostres de roques per analitzar a Barcelona, vam iniciar la tornada. Vam estar tota la nit i part del matí següent arrossegant el trineu amb els esquís. Finalment, vam arribar a la base el 24, disposats a passar la nit de Nadal amb el personal de la base. Al darrera deixàvem infinitat d'emocions fortes, difícils de compartir i d'entendre per a la resta dels científics i companys de la base.

Josep Anton Muñoz

Pujant al cim Sofia. (Foto: F. Sabat)

40è aniversari del Grup Espeleològic Lleidatà

Com ja hem informat en anteriors ocasions, enguany s'escau el 40è aniversari del Grup Espeleològic Lleidatà, per aquest motiu i, segons s'aprovà en la proppassada Assemblea de la Secció, s'ha confeccionat el següent calendari d'activitats:

24 de març, Assemblea General Ordinària de la Federació Catalana d'Espeleologia

Projeccions i xerrades

13 d'abril	Introducció a l'espeleologia (CELL) Expedició Vulcano-espeleològica Islàndia 88 (GELL)
20 d'abril	Expedició Marroc 85 (GELL) Illamina'ko Ateak (BU-56) (Manresa)
27 d'abril	Sistema Badalona 85 (GELL) Integral Tonio - Cañuela (Orfeó Gracienc)
4 de maig	Solencio 86 (GELL) Cova de Cuberes (SIE Àliga)

Sortides

18 i 19 maig	Sortida al Graller Gran del Corralot (Operació Neteja)
1 i 2 de juny	Sortida familiar a la Cova del Molino de Aso
21 i 22 de setembre	Sortida tradicional multitècnica al Graller Gran del Corralot

Actes Socials

25 octubre Sopar de germanor dels membres, exmembres i simpatitzants del Grup

- Concurs Fotogràfic (dins del Concurs "Òscar Ribes")
- Les xerrades i projeccions es faran en dues sessions a partir de les 6 de la tarda; el lloc s'anunciarà oportunament.
- La sortida familiar és oberta a tothom qui vulgui venir, mentre que per a la sortida tradicional al Graller cal que els interessats tinguin alguna assegurança que cobreixi un eventual accident.
- Així mateix, ens plau assabentar-vos que durant el mes d'octubre s'organitzarà el XXI Curs d'iniciació a l'espeleologia.
- Per a més informació podeu adreçar-vos al Grup, els divendres, en l'horari normal d'atenció del Centre.

- * Habitatges
- * Despatxos
- * Locals comercials
- * Places de garatge

Tot s'ha construït a fi que
vostè obtingui la millor
inversió. Pot consultar-nos
sense cap compromís.

PROJECTES I CONSTRUCCIONS, S.A. IMMOBILIÀRIA

Av. Blondel, 7, 1r. 2a. - Tel. 26 22 77

FACILITATS DE PAGAMENT

... A l'hivern
sempre a

la tenda

Passeig de Ronda, 84 - ☎/Fax (973) 28 01 61
25006 LLEIDA

TEMPLERS, 11 • ☎/Fax. 26 20 38 • 25002 LLEIDA

Editorial **La Falcata**

CAIXA DE TERRASSA

Persones. Servei. Qualitat.

ARESTA

la revista del Centre.

Participa-hi!

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ/ABRIL 1996 - N.º 20

